

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ГУРТКА З ОСНОВ СОЦІАЛЬНОЇ І ФІНАНСОВОЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ «МАЛЕНЬКІ ПІДПРИЄМЦІ»

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

П Е Р Е Д М О В А

Принципи, які закладені у цій програмі, збігаються із тими, що зазначені у Державному Стандарті дошкільної освіти та у Програмі виховання і навчання дітей від двох до семи років «Дитина».

Підґрунтя для майбутньої успішної економічної діяльності людини закладається в дитинстві. Саме тому надзвичайно важливим є виховання нового покоління, яке буде позитивно сприймати економічну інформацію, адекватно реагувати на суспільні зміни, володітиме навичками економічно доцільної поведінки.

Вкрай важливо вже з дошкільного віку допомогти малюкові з безтурботного споживача поступово перетворитися на споживача творчого, а пізніше – стати творцем предметів споживання. Саме програма виховання і навчання дітей від двох до семи років «Дитина» орієнтує педагога на основи економічної культури дошкільника, як один із розділів пізнавального розвитку та виокремлює показники компетентності дитини. Знання, вміння та навички, сформовані у дошкільному віці, мають стати фундаментом для становлення громадянина – людини, щиро зацікавленої в розвитку та економічному розквіті своєї держави, тому дуже важливою є продумана та послідовна робота з економічної освіти найменших. Гурток «Маленькі підприємці» - є вимогою сьогодення. Для забезпечення роботи гуртка підібрано та систематизовано матеріал: перспективне планування організованої діяльності дошкільнят, розробки занять, дидактичні ігри, художні твори, консультативний матеріал для роботи з батьками. Заняття у гуртку «Маленькі підприємці» сприятимуть розширенню знань дітей про основи економічної культури та допомагатимуть формувати такі вміння:

- оперувати нескладними економічними поняттями, як то: «товари», «послуги», «гроші», «торгівля», «покупка», «споживач»;
- визначати що таке товар, як його можна придбати;

- мати уявлення про товарно-грошові відносини, вміти здійснювати покупку, класифікувати товар;
- розуміти для чого існують банки, знати професії людей;
- раціонально використовувати залишки продуктів харчування;
- намагатися економно використовувати електроенергію, воду, газ;
- виокремлювати першочергові потреби сім'ї тощо.

Мета роботи гуртка:

- дати теоретичні основи економічних наук - через ознайомлення з найбільш доступними економічними поняттями;
- розширити коло уявлень дітей про навколишній світ та рідну природу;
- за допомогою ігор, економічних задач, кросвордів та інших форм ввести в складний світ речей, людських відносин, відношення до грошей, чесним способам їх заробляння і розумному використанню;
- формувати особистість майбутнього громадянина нашої держави, підготувати дітей до реального життя;
- дати змогу відчувати якомога більше радості від пізнання нового;
- продовжити вчити дітей розмовляти рідною мовою, вірно користуватись економічною термінологією (акція, оренда, договір та ін.);
- виховувати в дітях: діловитість, ощадливість, ініціативність.

Таким чином – робота гуртка спрямована допомогти дошкільнику адаптуватися до сучасної дійсності, стати соціально повноцінною особистістю, правильно розуміти і оцінювати ті явища навколишнього життя, які мимоволі вторгаються в його життя, формувати економічне мислення.

Завдання гуртка:

- уточнити та розширити уявлення дітей про навколишній світ речей та предметів, якими користується людина і які є результатом її праці;

- дати знання, праця - джерело добробуту, виховувати бережливе ставлення до результатів людської праці;
- продовжувати знайомити з проблемою збереження води, тепла та електроенергії, їх взаємозв'язок у природі;
- формувати уявлення про поняття «економіка», «бізнес», «приватизація», «оренда», «бартер», «кредит», «конкуренція», «податок»;
- поглибити знання дітей про підприємницьку діяльність установ та організацій в рідному місті. Розповісти про нові підприємства та професії людей;
- дати знання про приватну справу та індивідуальну підприємницьку діяльність;
- познайомити дітей з грошовою одиницею України «гривня» та грошми інших держав «валюта». Поглибити знання про товарно-грошові відносини;
- познайомити з рекламою, як способом поширення інформації про товари та послуги;
- дати знання про фінансові категорії: «ціна», «вартість», «кошти»;
- поглибити знання дітей про банк, його функції. Ознайомити з професіями людей, які там працюють;
- дати уявлення про «сімейний бюджет»;
- вчити раціонально та ощадно витратити кошти;
- залучати дітей до посильної праці, вчити давати життя речам, що вийшли з ужитку, знаходячи їм інше застосування.
- виховувати працьовитість, бережливість, хазяйновитість, економність;
- ознайомити з комп'ютером. Розкрити роль комп'ютеризації в веденні господарства.

Навчальна програма передбачає 1 рік навчання

1-й рік – основний рівень – 72 години . 8 годин на місяць. 2 години на тиждень.

Програма навчання передбачає підвищення у вихованців інтересу до родинної економіки, адже на її прикладі можна ознайомити дошкільників практично з усіма економічними категоріями: товар, продукт, послуга, доходи й витрата та їх складові, гроші, банки, інфляція, податки, ціни тощо. До того ж, можна показати роль дитини в економічних процесах сім'ї.

При цьому вкрай важливо, щоб дошкільник усвідомив себе не лише членом сім'ї, а й членом суспільства, громадянином своєї держави, щоб він зрозумів залежність між економічною поведінкою та її результатами. Програма націлена на творчу самореалізацію вихованців у дошкільному закладі.

Контроль за здобутими знаннями здійснюється під час проведення практичних занять.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

роботи гуртка

основний рівень I рік навчання

Розділ, тема	К-сть годин
ВСТУП: Відкриття гуртка « Маленькі підприємці» Знайомство з новим героєм Афлатуном	
I розділ: « Моя родина»	
1.1. «Я і моя родина»	2
1.2. «Потреби і можливості моєї сім'ї»	2
1.3 «Бюджет моєї сім'ї»	2
1.4 «Ми йдемо на ярмарок»	3
1.5 «Приготуємо смачний обід	3
1.6. «Хочемо жити в чистому місті».	3
II розділ «Вчимося економити»	2
2.1. «Економимо електрику»	3
2.2 «Вода – безцінний дар природи»	2
2.3. «Наші улюблені іграшки»	2
2.4. «Потреби людини»	3
2.5 «Ресурси. Природні ресурси. Блага»	2
2.6. «Для чого людям потрібне житло. Бережливе ставлення до оселі»	2
III розділ. «Вчимося вибирати»	2

3.1. «Чому людина не може мати все, що бажає»	3
3.2. . «Магазини. Які вони бувають?»	2
. «Гроші допомагають робити вибір»	2
3.4. « Для чого людям потрібні гроші»	4
3.5. «Товари та послуги»	2
3.6. «Підприємства нашого міста»	2
IV розділ. «Маленькі підприємці»	2
5.1. « Для чого потрібна реклама»	4
5.2. « Бартерний обмін»	2
5.3. « Реклама – прибуток фірми»	2
5.4. «Ціна, що значить дорого чи дешево»	2
5.5. «Про бізнес та бізнесменів»	4
5.6. «Як відкрити свою справу»	2
5.7. Підсумок - вікторина « Що я знаю про бізнес та економіку»	4
ВСЬОГО:	2
	1
	72

Зміст програми
Початковий рівень – I рік навчання
ВСТУП: Відкриття гуртка «Маленькі підприємці» Знайомство
з новим героєм Афлатуном (2 год.)

I розділ: Моя родина (18 год.)

«Я і моя родина»

Програмовий зміст: дати дітям знання про те, що кожна людина має право жити на планеті, про її значення й економічні потреби; закріпити знання про родину, членів родини, родинні традиції, значення родини у житті кожної дитини і людини; розвивати інтерес до потреб своєї сім'ї; виховувати добрі стосунки між дітьми і батьками.

«Потреби і можливості моєї сім'ї»

Програмовий зміст: закріпити поняття "сім'я"; формувати уявлення про потреби сім'ї; допомогти дітям зрозуміти різницю між словами "бажаю" та "треба"; вчити виділяти першочергові потреби сім'ї.

«Бюджет моєї сім'ї»

Програмовий зміст: закріпити уявлення про сім'ю, познайомити з її потребами; дати уявлення про бюджет сім'ї (дохід та витрати); виховувати повагу до людей, які працюють і заробляють гроші.

«Ми йдемо на ярмарок»

Програмовий зміст: дати уявлення про народні промисли, про необхідність обміну (гроші - товар - гроші); познайомити з традиціями нашого міста : проведення ярмарку.

«Приготуємо смачний обід»

Програмовий зміст: закріпити економічні поняття (ресурси, вибір, потреби); дати уявлення про необхідність і корисність різних продуктів і страв; розширити знання дітей про деякі українські страви; формувати навички розсудливого споживача; виховувати гостинність, бережливе ставлення до продуктів харчування.

«Хочемо жити в чистому місті »

Програмовий зміст: ознайомлювати дітей із проблемою збереження чистоти міста, з правилами поведінки з побутовим сміттям на вулиці та вдома; учити підтримувати чистоту та порядок, підвищувати культуру побуту; виховувати дбайливе ставлення до навколишнього середовища, охайність.

II розділ: Вчимося економити. (16 годин)

«Економимо електрику»

Програмовий зміст: дати уявлення про електрику, її значення в житті людини; закріпити знання дітей про електроприлади, вміння користуватися ними; учити економити електроенергію; виховувати в дітей ощадливість.

«Вода – безцінний дар природи»

Програмовий зміст: вчити дітей виділяти одну із першочергових потреб - потребу у воді; закріпити знання про засоби раціонального використання ресурсів; формувати звичку бережливо ставитися до води.

«Наші улюблені іграшки»

Програмовий зміст: закріпити знання дітей про правила поведінки з іграшками: використовувати за призначенням, бережно ставитися до них; учити виконувати дрібний ремонт іграшок, щоб і надалі можна було використати їх у грі; виховувати в дітей бережливе ставлення як до власних іграшок, так і до іграшок, що в садку, звичку до порядку, працелюбність.

«Потреби людини»

Програмовий зміст: дати уявлення про економічну категорію потреби". (Потреба - це те, що людина хоче мати і має можливість придбати); формувати в дітей уявлення про те, що необхідно в різних ситуаціях самій дитині, оточуючим людям, рослинам, тваринам; учити виділяти першочергові потреби (їжа, вода, повітря, житло, одяг, взуття, безпека тощо).

«Ресурси. Природні ресурси. Блага»

Програмовий зміст: дати первинні уявлення про "дарові блага", "ресурси"; ознайомити з різноманітними природними ресурсами; дати уявлення про використання природних ресурсів, їхнє раціональне використання; виховувати шанобливе ставлення до природи, екологічно грамотне вирішення проблемних ситуацій, які виникають.

«Для чого людям потрібне житло. Бережливе ставлення до оселі»

Програмовий зміст: формувати в дітей уявлення про першочергову потребу - в житлі, його роль в житті людини; дати уявлення про українське житло; виховувати бережливе ставлення до рідної домівки, предметів побуту та вжитку; закріпити правила поведінки в будинку.

III розділ: Вчимося вибирати (18 год.)

«Вчимося вибирати»

Програмовий зміст: сформувати у дітей розмірковане ставлення до ситуації вибору; дати уявлення про "ціну вибору"; навчити приймати розумні рішення.

«Чому людина не може мати все, що бажає»

Програмовий зміст: познайомити дітей з поняттям "обмеженість"; пояснити причину існування обмеженості; допомогти вирішити проблеми вибору; дати уявлення про "ціну вибору"; розвивати мислення, вміння розмірковувати.

«Магазини. Які вони бувають?»

Програмовий зміст: дати дітям уявлення про різні магазини, необхідність вибору; закріпити вміння порівнювати й оцінювати товари, зіставляти потреби і можливості; розвивати вміння вибирати товари у відповідному магазині; показати дітям особливості праці продавця.

«Гроші допомагають робити вибір»

Програмовий зміст: закріпити уявлення дітей про гроші як універсальний засіб обміну; познайомити з історією виникнення грошей; довести, що за гроші купуються лише товари та послуги; виховувати моральні якості - доброту, взаємодопомогу.

«Для чого людям потрібні гроші»

Програмовий зміст: дати уявлення про гроші, їхні види; ознайомити з грошовими одиницями України та інших країн.

«Товари та послуги»

Програмовий зміст: роз'яснити значення слів "товар" і "послуга", показати їхню відмінність; закріпити уявлення про ресурси; розширити знання про особливості праці людей (у сфері виробництва товарів і послуг).

«Підприємства нашого міста»

Програмовий зміст: формувати у дітей уявлення про підприємства (заводи і фабрики) нашого міста: місцезнаходження, продукція; - дати первісні уявлення про трудову діяльність дорослих, що виготовляють товари.

IV розділ: Маленькі підприємці (19 год.)

«Для чого потрібна реклама?»

Мета: дати уявлення про рекламу та її види; розвивати вміння орієнтуватися в світі товарів за допомогою реклами; виховувати спостережливість, кмітливість.

«Бартерний обмін»

Програмовий зміст: дати уявлення про одну з найстаріших форм натурального обміну - бартер; пояснити, що люди беруть участь в обміні тоді, коли чекають отримати від цього користь; показати незручність бартерного обміну; розширити уявлення дітей про життя людей у стародавні часи.

«Реклама – прибуток фірми»

Програмовий зміст: продовжувати знайомити дітей з рекламою, без якої неможливо організувати регулярний стійкий збут різних видів продукції фірми: реклама в газеті, радіо, по телебаченню, вуличні щити, на транспорті тощо; ознайомити з призначенням рекламної агенції; закріпити знання про підприємство; розвивати вміння дітей робити рекламу самостійно (своїй

групі, певному товару); виховувати інтерес до підприємницької діяльності, до вибору професії.

«Ціна. Що значить дорого чи дешево»

Програмовий зміст: познайомити з поняттям "ціна"; розширити уявлення дітей про ціни на різні товари; вміти зіставляти ціни (дешево - дорого).

«Про бізнес та бізнесменів»

Програмовий зміст: дати уявлення про необхідність праці в житті кожної людини; ознайомити з поняттям "бізнес"; розвивати вміння міркувати, самостійно знаходити рішення; виховувати інтерес до праці.

«Як відкрити свою справу»

Програмовий зміст: формувати у дітей систему знань про підприємство, бізнес, особистість підприємця і бізнесмена, їх ставлення до себе, людей, природи; допомогти дітям усвідомлювати зміни в економічному житті суспільства; розкрити дітям соціальну цінність і роль «Я» у самореалізації планів і потреб; розвивати економічне мислення; виховувати дружні стосунки між дітьми.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Виконання даної програми дасть можливість:

- сформувати економічну свідомість, розвинути економічну соціалізацію дошкільників;
- опанувати поняттями про організовану й ефективну економіку, розвиток продуктивних сил і виробничих відносин;
- розкрити дитині навколишній предметний світ духовних і матеріальних цінностей як частини загальнолюдської культури і в процесі пізнання сформувати відповідну поведінку (на доступному рівні усвідомити, що в кожному річ, предмет вкладено працю багатьох людей);
- сформувати у дітей економічне мислення шляхом залучення в процес сюжетно-рольових ігор, настільно-друкованих, дидактичних; читання художньої літератури;
- педагогічно взаємодіяти з батьками, проводити просвітницьку роботу з питань економічної освіти дошкільників та активно їх залучати до процесу формування економічних знань дітей в умовах дошкільного закладу та сім'ї;
- розвивати особистісні якості, необхідних для успішної економічної діяльності;
- сформувати у дітей основи економічної грамотності, здатність сприймати і використовувати економічну інформацію; відбір видів праці, які найбільше цікавлять дітей у зв'язку з модернізацією економіки; підвищити педагогічну

компетентність батьків у питаннях організації дитячої праці в умовах родинного виховання.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Базовий компонент дошкільної освіти: Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук.; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богінч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І., Сідельнікова О. Д., Шевчук А. С., Якименко Л. Ю. — К.: Видавництво, 2012. - 26 с.
2. «Вихователь-методист дошкільного закладу», № 3, 2016 р. ст.4 -14
3. Грама Н.Г. Започаткування основ економічного виховання дітей дошкільного віку / Н.Г.Грама // Наша школа, 2003. – №2. – С.58-62
4. Г. І. Григоренко, Р. П. Жадан. Дошкільник у світі економіки / Г. І. Григоренко, Р. П. Жадан. — Х.: Вид-во «Ранок», 2016. — 160 с. — (Серія «Сучасна дошкільна освіта»).
5. «Дошкільне виховання», № 4, 2016., ст.9 – 13
6. «Дошкільне виховання», №3, 2016., ст. 6 - 8
7. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку : навч.-метод. посіб. для дошкільних навч. закладів / Н. Гавриш, О. Саприкіна, О. По-метун; за заг. ред. О. Пометун. – Д. : «ЛПРА», 2014. – 120 с.
8. Діденко, Л. М. Вчимося рахувати гроші / Л. М. Діденко ; худож. Н. Діденко. – К. : Країна Мрій, 2008. – 64 с. : ілюстр. – (Маленький геній).
9. Жадан Р. Економічна освіта дітей старшого дошкільного віку (перспективно – календарне планування занять з економіки). / Жадан Р., Григоренко Г. – Запоріжжя: ТОВ "ЛПС" ЛТД, 2006.-116 с.
10. Маленькі таємниці великої економіки. Матеріали до формування первинного економічного досвіду в дітей дошкільного віку [Текст] : (освіт. проект) / Донец. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти, Каф. виховання та розв. особистості, Від. дошк. освіти, Дошк. навч. закл. комбін. типу № 30 "Искорка" від. освіти Шахтар. міськради ; [уклад.: Прокудіна О. Є., Сечина М. Н., Славникова Ж. О.]. - Запоріжжя : ЛПС, 2012. - 86 с.
11. «Палітра педагога», № 5, 2011., ст.6 – 10
12. Дитина; Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту В.О. Огнев'юк, авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богіна, Н. І. Богданець-Білоskalенко [та ін]; наук. ред.: Г.В. Беленька, М. А. Машовець; Мін. осв. і науки України, - Київ. ун-т ім. Б. Грінченко. – К.:Київ. ун-т.Б. Грінченка, 2016.-304 с.

13. Творимо майбутнє відповідально й ощадливо : програма соціально-фінансової освіти й виховання для учнів загальноосвітніх навчальних закладів: метод. посіб. / Автори-упоряд.: В. С. Петрович, Т. П. Цюман, Т. П. Авельцева, В. В. Молочний ; за заг. ред. В. С. Петровича. – К. : ФО-П Буря О.Д., 2014. – 192 с.